

GÜNLÜK DERS PLANI

Gezegen Dedektifleri: Sınıflandırma Laboratuvarı

Niteliği belirle • Ölçütü ayır • Kanıtla grupla • Doğru etiketle

HİLALKENT 125. YIL ORTAOKULU

SINIF 6. Sınıf	HAFTA 14-18 Eylül 2026	SÜRE 4 × 40 dakika	DERS Fen Bilimleri
-------------------	---------------------------	-----------------------	-----------------------

I. BÖLÜM DERS BİLGİSİ

Dersin Adı	Fen Bilimleri	Sınıf	6. Sınıf
Ünite / Tema	1. Ünite: Güneş Sistemi ve Tutulmalar	Tarih	14-18 Eylül 2026
Konu	Güneş Sistemi: Gezegenlerin Sınıflandırılması	Süre	4 ders saati
Öğrenme Çıktısı	FB.6.1.1.1. Güneş sistemindeki gezegenleri niteliklerine göre sınıflandırabilme		
Süreç Bileşenleri	a) Gezegenlerin niteliklerini belirler. • b) Gezegenleri niteliklerine göre ayırıştırır. • c) Gezegenleri niteliklerine göre gruplandırır. • ç) Oluşan grupları uygun biçimde etiketler.		

II. BÖLÜM PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme	SDB1.1 Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB2.1 İletişim, SDB2.2 İş Birliği
Değerler	Öncelikli: D3 Çalışkanlık, D6 Dürüstlük, D16 Sorumluluk, D20 Yardımseverlik. Destekleyici: D1 Adalet, D7 Estetik, D8 Mahremiyet, D19 Vatanseverlik (kanıt, ortak çalışmaya ve bilimsel mirasa özen).
Okuryazarlık Becerileri	OB1 Bilgi Okuryazarlığı, OB2 Dijital Okuryazarlık, OB7 Veri Okuryazarlığı

III. BÖLÜM ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Güvenlik: Güneş yalnız güvenli ve önceden seçilmiş görsellerden incelenir; doğrudan gözlem yapılmaz. İstasyon yolları açık tutulur, kartlar ve dijital araçlar sorumlu biçimde kullanılır.

Basamak • Amaç • Yöntem	Uygulama Akışı
1. İLİŞKİLENDİRME 1. ders • 40 dk Amaç: Ön bilgiyi görünür kılmak; bir sınıflandırmanın ancak açık ve tek anlamlı bir ölçütle savunulabileceğini fark ettirme. Yöntem/Teknik: Gizemli gezegen dosyası, hangisi farklı, iddia panosu, ölçüt kutusu Öğretmenin Rolü: Güvenli ortamı hazırlayan, yönlendirici sorular soran, gözlemleyen ve anlık geribildirim veren kolaylaştırıcı.	- Kimliğini Gizleyen Gezegen (6 dk): Adı yazmayan bir gezegen dosyasındaki “karasal, halkasız, Güneş’e dördüncü sırada” ipuçları incelenir; öğrenciler tahminini ve dayandığı kanıtı ayrı yazar. - Hangisi Farklı? (7 dk): Merkür, Dünya, Jüpiter ve Neptün kartlarından farklı olan seçilir. Birden çok savunulabilir cevap çıkınca “hangi ölçüte göre?” sorusunun zorunluluğu keşfedilir. - İddia Panosu (8 dk): “Yalnız Satürn halkalıdır.”, “Güneş’e en yakın gezegen en sıcaktır.” ve “Büyük olanın mutlaka daha çok uydusu vardır.” iddiaları kanıt bekleyen görüşler olarak park edilir. - Ölçüt Kutusu (10 dk): Uzaklık sırası, yapı, çap, halka, uydusu var/yok ve sıcaklık kartları tanımlanır. Görsel büyüklüğün ya da rengin veri olmadığı; aynı dalda ölçütün değiştirilemeyeceği örneklenir. - Araştırma Sorusu (9 dk): Gruplar “Aynı gezegen, çalışmadan nasıl farklı doğru gruplarda yer alabilir?” sorusuna ilk yanıtını ve iki basamaklı sınıflandırma taslağını hazırlar. Bütünleştirme: SDB1.1, SDB2.1 • D3 Çalışkanlık, D6 Dürüstlük • OB1 Bilgi Okuryazarlığı
2. TECRÜBE ETME 2. ders • 40 dk Amaç: Sekiz gezegenin niteliklerini güvenilir veri kartlarından belirleme; her seferinde tek ölçüt kullanarak ayrıştırma. Yöntem/Teknik: İstasyon rotasyonu, gezegen pasaportu, veri matrisi, yapılandırılmış grid Öğretmenin Rolü: Güvenli ortamı hazırlayan, yönlendirici sorular soran, gözlemleyen ve anlık geribildirim veren kolaylaştırıcı.	- Rol ve Veri Kuralı (4 dk): Veri okuyucu, kart düzenleyici, kayıtçı ve ölçüt denetçisi seçilir. Her hücre yalnız öğretmen onaylı veri kartıyla doldurulur; görsel temsil kanıt sayılmaz. - İstasyon A — Konum (9 dk): Gezegenler Güneş’ten uzaklık sırasına dizilir; Mars ile Jüpiter arasındaki asteroit kuşağı işaretlenerek iç ve dış gezegen grupları oluşturulur. - İstasyon B — Yapı (9 dk): Merkür, Venüs, Dünya ve Mars “karasal”; Jüpiter, Satürn, Uranüs ve Neptün “dev gezegenler” başlığında ayrıştırılır; kullanılan ölçüt pasaporta yazılır. - İstasyon C — Fiziksel Nitelikler (9 dk): Çap sırası, halka bulunması ve uydusu var/yok verileri ayrı sütunlara aktarılır. Jüpiter’in en büyük, Merkür’ün en küçük olduğu çap ölçütüyle doğrulanır. - Matris Denetimi ve İlk Ağaç (9 dk): Boş ya da kaynaklı hücreler düzeltilir; grup iki ölçüt seçerek gezegenleri dallandırır ve her dalı ölçüt adıyla etiketler. Bütünleştirme: SDB2.2 • D1 Adalet, D3 Çalışkanlık, D16 Sorumluluk • OB1, OB7
3. İŞ BİRLİĞİ 3. ders • 40 dk Amaç: Farklı uzmanlık verilerini birleştirme; ölçüt çatışmalarını kanıtlarla çözerek çok basamaklı bir sınıflandırma ağacı oluşturma. Yöntem/Teknik: Uzman grup, sınıflandırma mahkemesi, akran denetimi, galeri yürüyüşü Öğretmenin Rolü: Güvenli ortamı hazırlayan, yönlendirici sorular soran, gözlemleyen ve anlık geribildirim veren kolaylaştırıcı.	- Uzmanlaş (6 dk): Öğrenciler konum, yapı, çap ve halka/uydu uzmanlık gruplarına ayrılır; kendi ölçütünün doğru grup adını ve iki kanıt örneğini hazırlar. - Bilgiyi Taşı (7 dk): Yeni karma gruplarda her uzman verisini paylaşır. Kayıtçı, ölçüt adını değiştirmeden sekiz gezegenin tamamını ilgili gruplara yerleştirir. - Sınıflandırma Mahkemesi (9 dk): “Dünya ve Neptün aynı grupta olabilir mi?” gibi kartlar tartışılır. Cevabın ölçüte göre değişebileceği, fakat aynı dalda ölçüt karıştırmayacağı kanıtlanır. - İki Basamaklı Ağaç (10 dk): Grup ilk basamakta yapı ya da konum; ikinci basamakta halka veya uydusu ölçütünü kullanır. Her gezegen her basamakta yalnız bir uygun dala yerleşir. - Galeri ve Onarım (8 dk): Akranlar “ölçüt açık mı, sekiz gezegen tam mı, etiketler doğru mu, kanıt izlenebilir mi?” kontrolü yapar; grup tek bir gerekçeli düzeltme gerçekleştirir. Bütünleştirme: SDB2.1, SDB2.2 • D6 Dürüstlük, D7 Estetik, D16 Sorumluluk, D20 Yardımseverlik • OB1, OB7
4. TRANSFER ETME 4. ders • 40 dk Amaç: Sınıflandırma mantığını yeni veri profillerine aktarma; ölçüt değiştiğinde grupların değişebileceğini açıklayıp bireysel öğrenmeyi kanıtlama. Yöntem/Teknik: Bilinmeyen gezegen dosyası, ölçüt değişimi, hata avı, müze etiketi, çıkış bileti Öğretmenin Rolü: Güvenli ortamı hazırlayan, yönlendirici sorular soran, gözlemleyen ve anlık geribildirim veren kolaylaştırıcı.	- Bilinmeyen X ve Y (8 dk): Gerçek gezegen adı taşımayan iki veri profili, önce yapı sonra halka ölçütüne göre sınıflandırılır; öğrenciler yalnız verilen veriye dayanır. - Ölçütü Değiştir (8 dk): Aynı sekiz kart bu kez konum, ardından uydusu var/yok ölçütüyle yeniden gruplanır; iki farklı sonucun neden çelişki olmadığı açıklanır. - Hata Avı (8 dk): Aynı dalda yapı ve rengi karıştıran, görsel boyutu gerçek çap sayan ve yalnız Satürn’ü halkalı gösteren üç sınıflandırma düzeltilir. - Gezegen Müzesi Etiketleri (10 dk): Grup bir sınıf için ad, ölçüt, üyeler ve iki kanıt içeren kısa sergi etiketi tasarlar; başka bir grup etiketten sınıflandırmayı yeniden kurar. - Bireysel Çıkış Bileti (6 dk): Öğrenci bir niteliği belirler, iki gezegeni ayırıştırır, uygun gruba yerleştirir ve grubu etiketler; “Venüs neden Merkür’den sıcaktır?” sorusunda uzaklığın tek başına neden olmadığını belirtir. Bütünleştirme: SDB1.1, SDB2.1 • D6 Dürüstlük, D16 Sorumluluk, D19 Vatanseverlik • OB1, OB2, OB7

IV. BÖLÜM ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Değerlendirme, 4 ders saati boyunca öğrenme çıktısının dört süreç bileşenini ayrı kanıtlarla izler: gezegen niteliklerini belirleme, tek ölçütü ayırıştırma, tutarlı biçimde gruplandırma ve oluşan grupları doğru etiketleme.

Aşama	Araç / Teknik	İzlenen Ölçüt	Kanıt / Geri Bildirim
Tanılayıcı	Hangisi farklı? / iddia panosu	Ölçüt belirtme; halka, sıcaklık, büyüklük ve uydu ön bilgisi	Gerekçeli ilk cevap; ders sonu düzeltmesiyle karşılaştırma
Nitelik Belirleme	Gezegen pasaportu ve veri matrisi	Konum, yapı, çap, halka ve uydu verisini doğru hücreye aktarma	Kontrol anahtarı; kaynaksız hücreye anlık geribildirim
Ayırıştırma	Yapılandırılmış grid	Aynı düzeyde tek ölçüt kullanma; tüm gezegenleri eksiksiz ayırma	0-1-2 puanlı süreç gözlemi ve ölçüt sorusu
Gruplama / Etiket	İki basamaklı sınıflandırma ağacı	Üyeliklerin tutarlılığı; ölçütü uyumlu, açık grup adları	3 düzeyli analitik rubrik ve akran denetimi
Transfer	Bilinmeyen profil / müze etiketi / çıkış	Yeni veriyi sınıflandırma; ölçüt değişimini ve kararını kanıtla açıklama	Bireysel hedefli destek veya gaz-buz devî zenginleştirme

Kısa Ürün Rubriği

Ölçüt	3 • Yetkin	2 • Gelişiyor	1 • Destek Gerekli
Nitelik / veri doğruluğu	Konum, yapı, çap, halka ve uydu niteliklerini doğru belirler; görsel ile veriyi ayırır.	Temel veriler doğrudur; bir nitelik eksik ya da ölçüt adı belirsizdir.	Birden çok niteliği yanlış belirler veya görseli veri olarak kullanır.
Sınıflandırma mantığı	Her düzeyde tek ölçüt kullanır; sekiz gezegeni eksiksiz ve tutarlı dallara yerleştirir.	Gruplama genelde tutarlıdır; bir gezegen ya da dal ölçütünde düzeltme gerekir.	Ölçütleri aynı düzeyde karıştırır veya grup üyelikleri tutarsızdır.
Etiket / kanıt	Her grubu ölçüte uygun adlandırır; iki açık veriyle kararını savunur ve ölçüt değişimini açıklar.	Etiket uygundur; kanıt ya da ölçüt değişimi açıklaması kısmen yeterlidir.	Etiket ölçütü yansıtmaz veya kararını veriyle gerekçelendiremez.

V. BÖLÜM DERSİN DİĞER DERSLERLE İLİŞKİSİ

Matematik	Gezegenleri uzaklık ve çap verisine göre sıralama; tablo, sütun ve karşılaştırma dilini kullanırken ölçütün değişmemesine dikkat etme.
Türkçe	Grup adını, ölçütü ve kanıtı iddia-kanıt-gerekçe düzeninde yazma; sınıflandırma kararını kısa ve anlaşılır biçimde sözlü savunma.
Görsel Sanatlar	Sınıflandırma ağacında renk, simge, yön ve görsel hiyerarşi kullanma; gezegen çizimlerinin ölçekli olmadığını açıkça belirtme.
Bilişim Teknolojileri	Öğretmen tarafından seçilmiş dijital kaynaklarda tablo okuma, veriyi doğrulama ve kişisel bilgi paylaşmadan ortak ürün geliştirme.

VI. BÖLÜM PLANIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ DİĞER AÇIKLAMALAR

Araç-Gereç	Sekiz gezegen pasaportu, nitelik ve iddia kartları, Güneş'ten uzaklık şeridi, asteroit kuşağı işareti, veri matrisi, yapılandırılmış grid, sınıflandırma ağacı şablonu, A3 kâğıt, yapışkan not ve renkli kalem.
Güvenli / Dijital Kullanım	Güneş'e doğrudan bakılmaz ve optik araç yöneltilmez. İstasyon geçiş yolları açık tutulur. Dijital araştırma yalnız öğretmen tarafından seçtiği kaynaklarla ve hesapsız yürütülür; fotoğraf, konum ve kişisel bilgi paylaşılmaz.
Farklılaştırma	Destek: resimli kelime bankası, renk kodlu ölçüt simgeleri, kısmen doldurulmuş veri matrisi ve cümle kalıpları. Zenginleştirme: dev gezegenleri gaz devleri ve buz devleri olarak yeniden ayırma; çap ile kütle sırasının neden aynı olmayabileceğini açıklama.
Bilimsel Doğruluk	Dört dev gezegenin de halkası vardır; Satürn'ün halkaları en belirgin olanıdır. Venüs, yoğun atmosferindeki sera etkisi nedeniyle Merkür'den sıcaktır. Uydu sayıları yeni keşiflerle değişebileceğinden çekirdek etkinlikte "uydusu var/yok" ölçütü kullanılır; görseller ölçekli değildir.

Mehmet Yaşar ERDOĞAN
Fen Bilimleri Öğretmeni

...../...../.....
UYGUNDUR

Okul Müdürü

2.000 Tane**Başarı Odaklı - Kaliteli - Dikkat Çekici
Ders Notu İçin****310 Tane****Kimya Gösteri Deneylerinin
Reçetesi İçin****Play Store'den “FenLock” Uygulamasını
Ücretsiz İndirebilirsiniz.**